O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor

_______ S. Sharipov

2024 yil "29" 08

MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISH

FANI BO`YICHA

SILLABUSI

Magistratura bo`limi uchun

Bilim sohasi: 400 000 - Biznes, boshqaruv va huquq

Ta’lim sohas: 410 000 - Biznes va boshqaruv

Magistratura mutaxassisligi:70410501- Moliya

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Magistratura bo`limi uchun
70410501- Moliya mutaxassisligi

Fan nomi:	**Moliyaviy risklarni boshqarish**
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	MRB1205
Yil:	1
Semestr:	1
Ta`lim shakli:	Kunduzgi
Mashg`ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	150
Ma`ruza	30
Amaliy mashg`ulotlar	30
Laboratoriya mashg`ulotlar	-
Seminar	-
Mustaqil ta`lim	90
Kredit miqdori	5
Baholash shakli:	Yozma
Fan tili:	O`zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Ushbu Sillabus asosida fanning fanni o'qitishdan maqsad magistratura talabalariga moliyaviy risklar va ularning turlari haqida nazariy bilimlar berish, ularda sub'ektlar faoliyatida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlarning bugungi bosqichida moliyaviy risklarni samarali boshqarishning asosiy yo'nalishlari va rivojlangan davlat ilg'or tajribasidan kelib chiqib moliyaviy risklarni boshqarish bo'yicha amaliy ko'nikmalar hosil qilishdan iborat.

Fanni o`zlashtirish uchun zarur boshlang`ich bilimlar	
1	Moliya FINASC06
2	Davlat byudjeti STABUD04
3	Moliyaviy nazorat FINCON08

Ta`lim natijalari (TN)

	Bilimlar jixatidan:
TN1	moliyaviy risklarning iqtisodiy mohiyati va uni boshqarishning zarurligini yoritib berish;
TN2	risk tushunchasi va uning turlarini o'rganish;
TN3	risk-menejment tushunchasi va uning mohiyatini yoritish;
TN4	moliyaviy risklarni baholash usullarini tahlil qilish;
TN5	risk qiymati (VaR) metodologiyasining mohiyati bilan tanishish;
	Ko`nikma jixatidan:
TN6	moliya institutlarida risklarni boshqarish bo'yicha nazariy bilimlarga ega bo'lish;
TN7	fond bozori, bank risklari, kredit risklarini, valyuta risklari, foiz risklarini, inflyatsiya risklari, nvestitsiya risklari va biznes risklarini boshqarish;
TN8	moliyaviy risklarni pasaytirish usullarini tahlil qilish;
TN9	korxonalar moliyaviy risklarini boshqarish bo'yicha bilimlarni o'zlashtirish;

	Fan mazmuni	**Soat**
	Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza(M)	
M1	Moliyaviy risklarni iqtisodiy mohiyati va uni boshqarishni zarurligi	2
M2	Risk tushunchasi va uning turlari	2
M3	Risk-menejment tushunchasi mohiyati va uning turlari, baholash usullari	2
M4	Risk qiymati metodologiyasi, Blek-Shoulz va Markovits modellari	2
M5	Moliya institutlari bilan bog'liq risklarni boshqarish	2
M6	Fond bozori risklarini boshqarish	2
M7	Banklar va ularni muvofiqlashtiruvchilar bilan bog`liq risklar	2
M8	Kredit risklarini boshqarish	2
M9	Valyuta va foiz risklarini boshqarish	2
M10	Foiz risklarini boshqarish	2
M11	Inflyatsiya va bozor risklarini boshqarish	2
M12	Operatsion risklarni boshqarish	2
M13	Biznes risklarini boshqarish	2
M14	Moliyaviy risklarni pasaytirish usullari	2
M15	Korxonalar moliyaviy risklarini boshqarish	2
	Jami	30
	Mashg'ulotlar shakli: Amaliy mashg'ulot (A)	
A1	Moliyaviy risklarni iqtisodiy mohiyati va uni boshqarishni zarurligi	2
A2	Risk tushunchasi va uning turlari	2
A3	Risk-menejment tushunchasi mohiyati va uning turlari, baholash usullari	2
A4	Risk qiymati metodologiyasi, Blek-Shoulz va Markovits modellari	2
A5	Moliya institutlari bilan bog'liq risklarni boshqarish	2
A6	ond bozori risklarini boshqarish	2

A7	Banklar va ularni muvofiqlashtiruvchilar bilan bog`liq risklar	2
A8	Kredit risklarini boshqarish	2
A9	Valyuta va foiz risklarini boshqarish	2
A10	Foiz risklarini boshqarish	2
A11	Inflyatsiya va bozor risklarini boshqarish	2
A12	Operatsion risklarni boshqarish	2
A13	Biznes risklarini boshqarish	2
A14	Moliyaviy risklarni pasaytirish usullari	2
A15	Korxonalar moliyaviy risklarini boshqarish	2
	Jami	30

№	Mustaqil ta'lim (MT)	Ajratil-gan soat
MT1	moliyaviy risklarning iqtisodiy mohiyati va uni boshqarishning zarurligi	6
MT2	risk tushunchasi va uning turlari	6
MT3	risk–menejment tushunchasi va uning mohiyati	6
MT4	moliyaviy risklarni baholash usullari o'rganish	4
MT5	risk qiymati (VaR) metodologiyasi	4
MT6	blek-Shoulz va Markovits modellarini o'rganish	4
MT7	moliya institutlarida risklarni boshqarish ahamiyati	4
MT8	fond bozori risklarini boshqarish mohiyati	4
MT9	bank risklarni boshqarishni o'rganish	6
MT10	kredit risklarini boshqarishning mazmuni	6
MT11	valyuta risklarini boshqarish ahamiyati	6
MT12	foiz risklarini boshqarish mazmuni	6
MT13	inflyatsiya risklarini boshqarish yullari	6
MT14	investitsiya risklarini boshqarish moxiyati	6
MT15	biznes risklarini boshqarish таҳлили	6
MT16	moliyaviy risklarni pasaytirish usullari	6
MT17	korxonalar moliyaviy risklarini boshqarish	6
	JAMI:	**90**

	Asosiy adabiyotlar
1	Shernayev A. A., Jiyanova N. E. Davlat moliyasini boshqarish: Darslik./ - T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2019. - 380 s
2	Malikov T.S. Moliya. O`quv qo`llanma - T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2018. – 268 b.
3	Zaynalov J.R., Aliyeva S.S., Axrorov Z. va boshq. Moliya: Korxonalar moliyasi. Darslik / T: 2018. – 268 b.
4	Зайналов Дж.Р., Алиева С.С., Расулов З.Дж. Управление финансовими ресурсами предприятий малого бизнеса. – Москва, 2013. – 31 с.
5	Rasulov Z. J. Antiinqiroziy boshqaruv. O'quv qo'llanma. – T.: 2019. – 300 b.

	Qo'shimcha adabiyotlar
1	"O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish buyicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli Farmoni.
2	Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 488 b.
3	Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy taxlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - xdr bir raxbar faoliyatining kundalik qoidasi bulishi kerak. - Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 104 b.
4	Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 56 b.
5	Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. - Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 48 b.
6	F.I. Mirzayev Moliyaviy risklarning turlari, tasnifi, boshkarish va baxolash usullari. T.: Moliya 2006, - 128 b.
7	www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasining hukumat portali.
8	www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
9	www.cbu.uz - O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki.
10	www.stat.uz - O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qo'mitasi rasmiy sayti.
11	www.soliq.uz - O'zbekiston Respublikasi Davlat Soliq qo'mitasi rasmiy sayti.
12	www.openbudget.uz - O'zbekiston Respublikasi —Ochiq byudjet portali.

Magistrning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a)5 baxo olish uchun magistrning bilim darajasi kuyidagilarga javob berishi lozim:

>fanning moxiyati va mazmunini tuliq yorita olsa;

>fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yul quymasa;

>fan buyicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy axamiyati haqida aniq tasavvurga ega bulsa;

>fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;

>berilgan savollarga aniq va lunda javob bera olsa;

>konspektga puxta tayyorlangan bulsa;

>mustaqil topshiriqlarni tuliq va aniq bajargan bulsa;

>fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni tuliq uzlashtirgan bulsa.

b)4 baxo olish uchun magistrning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

>fanning moxiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yul quymasa;
>fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bulsa;
>fan buyicha berilgan vazifa va topshiriklarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
>fan buyicha berilgan savollarga gugri javob bera olsa;
>fan buyicha konspektini puxta shakllantirgan bulsa;
>fan buyicha mustaqil topshiriqlarni tuliq bajargan bulsa;
> fanga tegishli konunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni uzlashtirgan bulsa.

v)3 baxo olish uchun magistrning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

>fan haqida umumiy tushunchaga ega bulsa;
>fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yul quyilsa;
>bayon qilish ravon bulmasa;
>fan buyicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
>fan buyicha matn puxta shakllantirilmagan bulsa.

g)quyidagi hollarda magistrning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baxolanishi mumkin:

>U fan buyicha mashgulotlarga tayorgarlik kurilmagan bulsa;
>fan buyicha mashgulotlarga doir xech qanday tasavvurga ega bulmasa;
>U fan buyicha matnlarni boshqalardan kuchirib olganligi sezilib tursa;
>fan buyicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yul quyilgan bulsa;
>fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
>fanni bilmasa.

Agar magistr hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

FAN O'QITUVCHISI TO'G'RISIDA MA'LUMOT

Muallif:	Ernazarov Nuriddin Elamonovich iqtisodiyot fanlari bo`yicha falsafa doktori (PhD)
E-mail:	n.ernazarov@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, "Moliya" kafedrasi
Taqrizchilar:	**I.Salamov** – SamVMI "Chorvachilikda iqtisodiy samaradorlik va buxgalteriya hisobi" kafedrasi dotsenti, i.f.n. **O.X.Oqbo'tayev** - Samarqand viloyat Iqtisodiyot va moliya bosh boshqarmasi boshlig'i o'rinbosari

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 08 dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№5-09-28/1)

Mazkur Sillabus "Moliya" kafedrasining 2024 yil 26 08 dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan maqullangan.

O'quv-uslubiy boshqarmasi boshlig'i	**I.E.Shodmonov**
Magistratura bo`limi boshlig'i	**SH.Sultonov**
Kafedra mudiri	**J.R.Zaynalov**
Tuzuvchi	**N.E.Ernazarov**